

BUDA-PESTA	Va eși duminică.	Nr. 3.	Anul XI. 1875.	Prețulu pe unu anu 10 fl. Pentru Romani'a 2 galbeni.
19 Jan. st. v.	Redact.: strad'a Havas nr. 4			
31 Jan. st. n.				

Caritatea.

— Dedicatu dnei Ecaterina Starcea. —

I.

Unu bietu betranu parinte pe slabele lui mane,
Cu fruntea radiemata, tacea totu cugetandu,
Că ce pôte sè facea, pe asta-di si pe mane,
Copiii sè nu-si véda flamandi si tremurandu.

Asiá, fómeea omóra, ér gerulu ah! inghiatia,
Si érn'a se 'ncepuse si 'n vatra n'avea focu ;
Fiindu cà nedreptatea iu lume e sumétia,
Si-acelu ce nu tamáie, e fara de norocu.

Serman'a lui sócia si bieteale lui fice,
Uimite si in lacrimi sediendu lu-contemplá ;
Si nici una din ele nu indrasniá a dice
Cuventu, ca nu mai tare sè-lu fac'a se 'ntristá.

Amara e durerea acelu care cere
A lui dilnica pane, oprindu pe caletoru ;
Dar multu e mai amara acelu ce 'n tacere
Innéca saraci'a . . . . . Sermanulu muritoru !

Elu rabda, si rabdarea lu-stinge, lu-topesce,
Caudu lips'a lu-sugruma, si vré a dovedi,
Cà sórtea-i este buna, nimicu cà nu-i lipsesce,
Cà sufletu-i nu geme, si cére'a a ne dimbi.

Dar éta bietulu tata din trist'a-i cugetare,
Atinsu ca de unu fulgeru se vede tresarindu ;

Si-apuc' apoi spre usia, mergéndu cu pasuri rare.
Afara se arunca, cuventu macaru dicéndu.

II.

— Dar vai ! o mama, unde voiesce sè se duca ?
— Nu sciu precum nu scie elu insu-si drag'a mea !
Strivitulu de durere alérg' ori unde-apuca,
Vr'unu scopu séu vre o tinta nu pôte elu avé.

Se sbuciuma ca nav'a, ce 'ncinsa se gasesce
De valuri uriesie, mugindu necontentitu,
Sub uraganulu aprigu, ce 'n cóste o isbesce,
De stâncele deschise cu dintii de granitu.

O ! elu traindu simtiesce dureri apesatóre,
Privindu-si copilasii de trentie-acoperiti ;
Si ele devinu inca mai crudu sfasiatóre,
Sciindu cà a sè móra, lasandu nenorociti.

A providentiei taina, ni e neesplicata ;
Venimu in asta lume, din ea apoi esimu,
Nedepartiti minuta de sórtea ce ni-i data,
Macaru ori ce de-amu face de ea ca sè fugimu.

III.

A dilei stea marétia spre asfintitu plecuse,
Sí muma si copile tacénde suspinau ;

Cà-ci fόμεa le slabise si gerulu le 'nghiatiase;
Cu din'a si speranti'a par' cà le-abandonau.

— O! Dómne, maiculitia! copil'a cea mai mare
Rostesce versandu lacrimi pe peptu-i palpítandu:
Viétia e acést'a, candu fara incetare,
Rugámu ceriulu, ca mórtea sè vie mai curendu!...“

Napuca sè sferiésca, si usi'a de odata
In laturi se deschide, si pragulu e pasítu.
Cu pasuri cam pripite de bietulu betrauu tata.
Ce 'n fati'a lui si 'n totulu erá mai liniscitu.

— O Dómne! nu mai plangeti, cà cerulu ne 'ngri-
jesce,

Sunt inimi simtitóre ce viu compatimescu
Pentru acei ce sórtea si omu-i prigonescu.
Pentru acei ce 'n lipsa in lume se muncescu.

Sunt suflete ca cerulu de binefacétóre.
Si unulu prevediuse chiar lips'a 'n care stámu.
Adi: mana, róua dulce, primimu de ajutóre:
Soeia! si copile! sè-lu binecuventámu!“

Apoi cu totii pica in faci'a crucei sfínte,
Si din genuchi spre ceriuri ridicu mánilé loru.
Rugandu-se in lacrimi, rugandu-se ferbinte,
Pentru aceea care le dase ajutoru.

*

In vatr'a inghiatiata unu focusioru s'apriude,
Lumin'a bate 'n casa si titulu e seníuu;
Apoi pe més'a góla si pane si merinde
Se punu, si toti s'aduna..... Ospetiulu e divíuu.

S'a ruptu punea cerésca si cei sermani manauca,
Er stelele in nópte mai dulce stralucescu:
Din cup'a caritátii toti béu, cà-i plina inea,
Ca cerulu care-o vérsa in sufletu crestinescu.

G. Teutu.

Capel'a de la marea adriatica.

— Novela, dupa M. —
(Urmare.)

D'in acestu timpú viniá Alzira arare-ori de langa protectóri'a ei, care o paziá cu multa strictetia, si multu mai arare-ori putea sè vorbésca unu singuru minutu cu adoratoriulu ei, cà-ci ne-intreruptu o petrecea frumós'a veduva cu fati'a cea mai incantatória, din care unii mai avuti de esperintie aru fi pututu culege adeverulu din fatiaría; ar fi pututu sè véda o mandría vatemata, o invidia profunda si unu

doru de resbunare esitu din crunt'a anima a unui demonu.

Inse cu tóte aceste, jun'a parochia se simtiá indestulata, cà-ci tóte dilele erá la olalta, si ceea ce nu-si puteau spunc in cuvinte prosaice, si le spuneau in termini poetici naintea pianului.

Asiá trecura mai multe septemani, candu suprinse o epistola pe Edmóndu. Erá de la parintele seu, care i anunciá avangementulu de capitanu in legiunea hanoverana, si totu odata si rentórcerea in patria, pentru a se pune inea la timpú pe o luntre carmuitória, catra loculu destinatiunii sale. Erá in acésta scrisóre si unu postscriptum care svatú seriosu a nu legá cunoscentia, amicitia cu atare féta de róndu si saraca, si acést'a puse pe sermanulu amorosu in nisee cugete fragmentatórie; cà-ci acestu punctu nu se reamintí de multí ani si de ce acum? sè se fia aflu in cárdulu óspetiloru vre-unu cunoscutu care 'lar fi pututu tradá? Pana la vial'a amica a Alzirei nu se aredicá suspitiunea lui nici macaru numai cu o singura idea ratacita, si asiá remase alusiunea — cà-ci asiá o credea elu — o énigma.

Inaintarea cea nóua lu-radica intr'o lume nalta, lu-ducea unu pasu mai aprópe de tint'a prefipta, de unirea cu Alzira; dar caletori'a asta lu-facú de totu tristu. Inse erá barbatu, mai multu erá soldatu; onórea lu-chiamá, erá silitu a ascultá. Dn'a de Wickenau fatiarí o uimire la cuventulu despartire, compatimí caldurosu si iertá o corespundintia secreta intre acei tineri cu fetie palide plecate, cu ochi umedi, ce se aruncara la manile ei, coperindu-le cu sarutári ardietórie, pentru ide'a ce putea sè aduca spiritele loru in coatingere.

Edmóndu se departá magulindu-si convingerea, cà o astu-felu de amica, unu astu-felu de sufletu fragedu si candidu, ce respundea jurnetiei lui cu flacar'a de spiritu, cu caldur'a animei ce presintá o destinatiune, care, séu i va aduce la o sórte stralucita, séu la o perdiare intunecósa, cu resignatiune va persiste tuturoru incercáriloru impuse de Ddieu séu omenime.

De la fia-care statiune seriá epistole lungi, povestindu de inaintári, asalturi de arme, avutii, invingeri si lauri, ce tóte va castigá pentru a le pune dupa unu scurtu intervalu la piciórele adoratei sale. Si aceste scrieri fara capetu, pline de vise si ilusiuni, se si manuara Alzirei, ce respundea in totu acelu stilu flesivu, cà-ci ea afla se in acésta eterna cetire si scriere unu nefinitu cursu de placere, ce-i intunecá tóte celalalte din giuru.

Oh! i implea intregulu timpu; indata-ce finiá ultim'a epistola, incepea de nou de la cea prima, si asiá i treceau suvenirile redeseptate, ca o vietia traita cu seculi nainte, a caroru placeri din noptile balaie ce le petrecuse in imensulu parcu de cura, candu lun'a luciá melancolicu pe curatulu firmamentu, candu stelele schinteiau, aprobandu aceea ce nutriá ea pentru ore cine, ce o incungiurá cu alesele maniere a unui barbatu, ce nu avea tendinti'a a se diformá prin frase si lingusiri, pentru a atrage atentiune, ba chiar anim'a vre unei dame. Ah! aste placeri tainice o petreceau ca profumul unei vai florose, si-o condusera la acelu propusu resignatoriu, a abdice de tote petrecerile sgomotose, si-a traí mamei séu proprietoru eugete. Dar dn'a de Wickenau i documentá destulu de ingraba, cá retragerea ei ar servi de unu motivu de batjocura, de unu eclatu ce-ar desfetá multu pe ceialalti óspeti si-o rugá cu intrég'a-i elocintia a cerecá mai departe cereurile indatinete.

La aceste avorbiri se alaturá si mam'a, ce doriá ca fiic'a ei sè véda si sè fia vediuta, cá-ei numai astu-felu putea sè realizeze si incoronarea ambitiunii sale. O! déca ar fi creidutu *Alzira* astei femci slabite — dar inca atátu de ambitiosa de urmele frumsetii sale, déca i-ar fi vorbitu cu limbagiulu celu curatu ce ese ca unu isvoru cristalinu din peptulu fíloru, ar fi muiatu trufia, ar fi desceptatu o frageda blandetia si o indulgentia, ce ori care mama pastreza pentru nascutii sei; si déca ar fi cugetatu rationandu mai profundu, cá ce e o mama, ce aliata este ea, atunci s'ar fi aruncatu la piciórele ei si intr'o suflare i-ar fi descoperitu intregulu greumentu ce o apesá. Inse temerea ce o tremurá ca ventulu de tómn'a erangulu padurei, o facea siovainda, nesigura; credea cá spunerea asta ar tulburá de mórte pe asta femeia — morbósa mai multu de plagele sortii, ce suridindu-i odata atunci candu se numerá in florile fanarului, o aredicá susu unde dominá unu timpu cu lustru si avere si-apoi intr'o clipa de perdiare o aruncá in abisulu intunecosu alu miseriei. Asta sciá *Alzira*, si de sciá si aceea, cá Edmondu va intorná in scurtu cu rangu si avutia, cunoscea multu pré bine pe mam'a sa, de cátu sè-si póta lingusí cu sperantia, a-i insufflá si ei asta convingere.

Ea dara tacú; acompaniá pe dn'a de Wickenau ca mai nainte la baluri si siosele. Dar ea erá palida si visatória, si totu mai palida mai trista deveniá, cá-ei epistolele lui Edmondu se rarira. Asta inse erá taina, si nime

nu sciá motivulu ce albise rumen'a ei fatia, ei toti o admirau cu fanatismu pentru noile gratii, ce o faceau feerica ca o imagina ideala, ce se vede prin transparentia aerului.

— Nainte de tote ea fu destinsa de avutulu baronu Bornauer, unu barbatu ce e dreptu in tómn'a vietiei, dar proprietariulu celoru mai frumose bunuri din Ungaria, Transilvania, ba inca si din Dalmatia. Pe langa aceste c'unu esterioru atragatoriu, cu maniere finé complezante, intime si rutinatu in tonulu si datinele lumei moderne.

Elu curteniá cu multa atentiune si prevenire, si se pricepú a dobandí gracia dnei de Wickenau, a carei presentia erá atátu de valorósa la jun'a nóstra. In scurtu elu devení fórte amabilu si rugá a fi condusu si la dn'a Greceanu, care prin singur'a idea la unu astu-felu de ginere se imputernici mai tare decátu prin sorgintele spumose, séu prin ap'a fontanei „Eger.“

Dn'a de Wickenau favorisá cu deplin'a ei genialitate dorintiele baronului; lu-lasá ore intregi conversandu cu serman'a copila, ce se reculegea din o perplesitate, pentru a picá intr'alta.

De la Edmondu nu venise de mai multe septemani nici o scrisóre, cu tote cá „Paquetboot“-ulu ajunsse la timpu in Cuxhaven. Si acest'a protectorá cu surisu transfiguratu, dar cu astuti'a, unu demonu — nu lipsiá a aretá anunciarea jurnaleloru despre sosirea lui, cu tote cá erau superflue, cá-ei se sciá cu positivitate, cá legiunile hanoverene debarcara cu bucuria in Anglia.

Serman'a, serman'a *Alzira*! ea asceptá dintr'unu timpu intr'altulu, dar erá in vanu, cá-ei aripele boreloru ce recoriau fruntea ei umeda, nu duceau colo peste mari tristulu suspinu de doru alu gelindului sufletu.

„Elu este mortu“, monologisá ea candu se credea singura, inse o voce vibranta i respundea taiatoriu: „Nimicu mai pucinu, elu este unu barbatu ca toti ceialalti.“

Se intielege cá *Alzira* nu impartesiá asta opiniune, cá-ei Edmondu erá in tote unu escenetricu, asiá nici in asertiunea ei nu se putea compará cu ceialalti. Inse esperiat'a amica nu se lasá a se infricá, ea nu se ostení a aruncá unele semne, a nará esemple despre usiuretatea fluturateca a barbatiloru, pana ce serman'a juna credea a impartesí si ea sórtea multora din lume. Totu-si nu lasá bunulu Ddieu sè succeda intregulu „Coup de main“ astei veduve

sirete, cà-ci ea sguduì numai increderea copi-lei, dar speranti'a — nu.

Intr'aceea amorulu baronului se imflacără totu mai tare, si — basatu pe finéti'a apucatu-reloru sale — erá furiesu, cà Alzira remase rece si indiferenta. Deci dara gasì avantajiosu a incepe romanulu de la fine si adresandu-se cu deplina ceremonia catra dn'a Greceanu, cerù man'a ficeii sale.

Bun'a mama versà lacrima de bucuria, vediendu-si speranti'a aprópe de realizare, si fiindu-i etichet'a idolulu cugetării, cerù unu terminu de vre-o câte-va zile pentru hotarire, ceea ce baronulu i si acordà cu afabilitate. — Dupa ce elu se departà, ea si-imbratisià flic'a cu unu entusiasmu nebunu, dorindu-i si dorindu-si unu sîru lungu de ani, pentru a golí pana la picatur'a dinurma cup'a fericirii ce li-se presintá. Inse câtu-i fu de mare mirarea, candu plangênd'a Alzira i se prosternà la picióre, si i descoperì secretulu celu mare alu animei sale, amorulu ei pentru Edmondu, ceea ce o copila buna si iubitoria de mama avea sè face multu mai nainte! O pedepsì cu o repasire, cu o privire mustratória: dar vediendu efectulu eserciatu, uità tainuirea secretului, se facti mama doiósa si iertatória, si avù destula abnegatiune d'a sacrificá propriele dorintie, cu conditiunea inse, déca acele spuse nu sunt nesce ilusiuni simple, si déca amorulu nu siede in cutare palatu aerinu, ci intr'o naltîme, de unde s'ar puté vedé unu portu catra care si-ar puté cârmuì barcusior'a loru.

Nesplicabil'a tacere a capitanului puse pe ganduri si pe Alzira d'a sacrificá ofertulu baronului, de si acésta casatoria nu-i promitea multa fericire. Una inse erá tulburarea cea mai adanca a consciinticii sale, adeca usiorarea mamei bolnave de grigile cele apesatóre. Tarí'a acestei mame, ce-si suprimá valurile animei, desceptà energiá in sufletulu ei. Ea i cerù dar voia sè seria pentru ultima-óra lui Edmondu, si déca aceea scrisóre va remané fara resultatu, in casulu acela promise a se supune sortii, fara contradicere.

In intregulu decursu alu evinimentelor se ascultà si svatulu dnei de Wickenau, care primì in fine si sarcin'a, d'a espedá cu punctualitate epistol'a Alzirei.

Sub restimpulu acest'a se apropià terminulu prefiptu, si baronulu asceptà respunsulu. Ingrigiat'a mama credea a nu fi de prisosu a-i comunicá tóte, pana si asceptarea respunsului. Elu le ascultà, fara a fi surprinsu séu alteratu, ci mai multu dispusu a lasá sè jóce unu surisù

ironicu pe buzele lui. Elu sciá pré biue, cà legaturile cu Edmondu se taiau pe róndu, si asiá se supuse si la acésta capritiósá cerere.

*

Timpulu de cura se apropià de fine. Dn'a Greceanu facea pregatiri de-a caletori catra casa, si erá pré superata cà-ci siedeá departe, in Romani'a, si baronulu nu le putea insoti.

Baronulu presintì cu finéti'a instinctului seu tóte, si propuse dnei Greceanu, cu lingusfri frumóse, a merge la Praga, unde distractiunile locului, in care se afla cea mai amabila aristocratia, i-ar serví dreptu intregire a curei facute, si unde elu posiedea o locuintia comóda, pe care i-o puse la dispositiune, asigurandu-o, cà nu le va molestá cu presinti'a sa, ci va petrece la Viena, de unde se va intorná numai cu permissiunea ei.

Alzira se opuse acestei invitari, si cu tactulu ei naturalu dise, cà ar fi pré timpuriu pentru a se serví de acésta ospitalitate, cà-ci primirea aceleia i indicá o deobligare fórte delicata. Inse vorbele ei sunara in vanu, cà-ci debil'a mama nu putea sè resiste momeliloru de a jucá pe o cale usióra unu astu-felu de rolu brilantu; cu atát'a mai vêtosu. cà dn'a de Wickenau i promise a-le insoti — apoi ea erá o persóna pré respectabila, care nimici ori-ce presupuneri de inconvenintia, escate in spiritulu Alzirei.

Baronulu tramise indata unu curieriu inainte, care sè pregatésca tóte pentru primire. Adóu'a di ele plecara, baronulu le petrecù pana la trasura c'unu aeru de incantare, le salutà si remase acolo.

Damele caletóre aflara la fia-care statíune recoriri, delicatése, si nime nu cerea séu primia bani. Dn'a Greceanu gasì aceste preveniri fórte amabile, si candu sér'a sosira in Praga inaintea unei case mari, in care servitorii livratì le intimpinara cu respectu de sclavi, conducandu-le in susu pe nesce trepte, prin unu ambitu, care erá unu adeveratu templu alu lucului, atunoi ea si-imbratisià flic'a si suspinà: „Ah! Alzira!“ Si de si ea, fara a mai dice ceva, ocupà locu pe otomanulu pufosu, fericirea ei se putea cetí din lucirea ochiloru.

Dn'a de Wickenau suridea, batendu cu degetele-i lungi o aria pe stiel'a cristalina a ferestei, si apoi adause, cà 'n o astu-felu de locuintia fecrica s'ar puté uitá ori-cé muritoriu ingratu. Alzira tacea, si din lin'a tremurare a membreloru se vedea, cà fiori ghiatióse o cutrierau.

In diu'a urmatória intregulu cercu aristocraticu din Praga primì scrisori de recomandatiune din partea baronului, si tóte efectuirea unu succesu pré multumitoriu, cà-ci in pucinu timpu dn'a Greceanu aparù cu cea mai impo-santa figura prin alesele salóne, unde — condusa de mandrí'a fanarului — cucerì o lume de nebuni, cari o aredicara pe unu pedestalu naltu, éra pe Alzira in punctulu culminatiunei.

Pe timpulu candu acestu trifoliu de dame pretrecù in cas'a baronului, nu aveau nici o trebuintia de bani, dar societátile, concertele, balurile si altele desceptara dorinti'a in dn'a Greceanu, de a-si vedé copil'a nu numai in purtare, ci si in vestminte si luesu mai lucinda de câtu celelalte, inse ea nu pré avea parale spre acestu scopu.

Binevoitóri'a Wickenau sciù sè indeparteze indata neliniscea ei in asta privintia. Ea o întrebà cu tóta francheti'a, cà de ce nu cere imprumutu? Ca fiitória sócra a unui astu-felu de ginere — i dicea ea — vei gasí in totu loculu creditu, si vre-o câte-va mfi mai multu séu mai pucinu, ce ingrigesce pe avutulu baronu!?

Debil'a dama se lasà a fi sedusa, si gramadì in câte-va septemani atâte datorfi, in câtu in casulu nerecalisàrii sperantielor sale, ea erá silita a parasí Praga ca o insielatóre, séu ca o — cersitóre. Insa-si Alzira nu protestà cu destula energiá contra acelu multu bijuterfi si articule de luesu, ce ambitió's'a mama i le punea pe mès'a de toaleta; ea remase féta, si cu tóte dicerile, cà amorulu invinge ori ce, boldulu de-a se infrumsetiá este si mai puternicu.

Cu de aceste si altele espirà timpulu, in care avea sè vina respunsulu lui Edmond. Alzirei se aduse incetu a minte, ea tacea, aducerea se repetà mai cu espresiune, ea rugà numai pentru o singura septemana, atunci éra pentru una, si atunci pentru ultim'a. In acést'a sosì epistol'a dorita, dar nu erá adresata Alzirei, ci dnei de Wickenau. Ea continea urmatóricle: „Amata amica! Mi-pare pré reu de timpulu si harth'a ce-ai prepaditu, aducându-mi aminté de-o persóna, ce erá bine déca nu o asiú fi vediutu nici odata. Eu sum patrunsu de onórea ce-mi pastréza dr'a Greceanu, vorbindu inca de mine; dar crede-me, sum nedemnu de ea. Marite-se ea, in numele lui Ddieu, dupa baronulu Bornauer séu dupa ori care altulu din multimea adoratoriloru; incante-i, fericesca-i cu man'a si anim'a ei; eu sum decisu a

remané in departare — unu martoru tacutu alu vietii sale nóue.“

— — — — Serman'a Alzira! Tu tremurai candu se deschise epistol'a, tu risesi selbaticu candu crudel'a amica o cetì, tu rupsesi fói'a din manile ei, recunoscusi trasurile, si totu-si nu puteai crede ochiloru! Ce séra fu acést'a; ce nópte urmà acestei seri; ce diminé-tia dupa acésta nópte!

— Nu ffi prunca, — dicea dn'a de Wickenau, — invétia odata a cunósce caracterele si barbatii, a caroru — asiá numita — anima se afla in ochi, cà-ci cum privescu in alta directiune, anim'a merge dupa ei. Dta esperiezi aceste pentru prim'a óra, de aceea ran'a e profunda; eu, care mi-imizezu a fi inca tinera si frumosica, am espreiatu de aceste pré adese, si de aceea cunoscutii mei uu se potu mandrí cu nesce favoruri mai serióse.

Malitiós'a veduva nu cunoscea nici pe Alzira, nici amorulu, candu presupunea destula taría acestoru diceri consolatóre. Ce e dreptu, biét'a copila parasita, nu putea, ma nici nu inceroá a partiní pe acelu infidelu, dar in suflétulu ei ardea unu doru si acela sioptea: „Nu-lu condamnă!“

Acestu doru nu remase ascunsu de veghiatóri'a prietena, care incepù a face alusiuni veninóse la simtiulu iritatu, la ambitiunea ofensata, care se si innaltia ca nesce valuri de flacare, dar numai pentru a cadé in acelu momentu mai afundu in craterulu loru.

Alzira devenì tacuta, plecata ca flórea suflata de crivetiulu iernei; ea scrutá nencetatu prin anghiurile gandirii unu pretestu, prin care ar dobandí o prelungire, o amenare de timpu, prin care dóra vr'unu evinémentu nepreveduitu ar scapá-o de-a fi barones'a Bornauer. Inse mam'a cea cruda aretá cu o fatia desperata gramad'a socoteleloru neplatite, si se vaierá cu lacrimi, cà silita de capritiulu unei copile va parasí Praga cu rusine.

Asta amenintiare avù efectu. Dn'a de Wickenau tramise unu curieriu la Viena; baronulu se întórse iute, si 'n pucine dile si-duse victim'a la altariu. Ochii mirelui ardeau in doru, ai miresei se stingeau; ai mamei notau in lacrimi de bucuría, si-ai amicei rideau in triumfu.

Acum Alzira erá o dama avuta; putea alege din cele mai curate brilante, a-si inestrá albéti'a umeriloru, a grumadiului de lebeda, prin dantele moi; putea sè aiba ecuipagele mai lucitóricle, ca si o amazóna sè calarésca; putea in mediu-de-iérna sè-si transforme palatulu in-

S A L O N U ?

O scóla romana de fetitie — batjocorita.

Aceste sire de siguru au sè fia unu anacronismu pe timpulu candu voru aparé in diuariulu dtale, amice redactoru. Suntemu in carnevalu, si ar trebui sè scriu lucruri mai petrecatórie pentru cetitóriele dtale. Inse n'am ce face, decâtu sè-mi ceru scusele, pentru acestu inconvenientu, cà-ei eu de la noi nu potu sè scriu seiri placute pentru publiculu romanescu.

Déca voi spune, cà scriu din districtulu Cetàti-de-pétra, séu mai protrivitu — din Chioaru, séu si mai potrivitu — din tiér'a mamaligariloru, veti întielege si dvóstre, cà pentru ce nu potu sè scriu eu unu ce placutu Romaniloru.

Ori-ce parte a romanimei se misca, chiar si celu mai de pe urma satu romanescu dà semne de viétia nationala, numai de la noi n'a auditu natiunea de candu-i lumea sè se fi intemplatu vr'unu faptu imbucuratoriu.

Par cà nici nu traimu, par cà suntemu morti, despre noi nu mai audu fratii nostri nimica, par cà nici n'amu fi Romani!...

Romani!... In adevèru asiá ne numimu. Dar suntemu noi vrednici a ne numi astu-felu?! Facutu-amu noi ceva actu romanescu, mersu-amu bratiu-de-bratiu cu ceialalti romani pe calea culturei nationale, conservatu-amu celu pucinu simtiementulu nationalu in anim'a nóstra? Nu, nu, nu!

Nu cunosc parte locuita de Romani, unde elementulu nationalu sè fia in asiá mare decadentia ca la noi! Districtulu nostru e asiá dicèndu curatu romanescu, proprietari straini nu pré sunt, possessorii cei mai mari sunt domii nostri, si totu-si aice nu-i nici poména de viétia nationala romana.

Poporulu e bunu, verde si curatu. Simtiemintele lui sunt romanesci, dar inteliginti'a constà in mare parte din renegati declarati si nedeclarati.

Te imple nesce fiori candu intri in mijloculu acestoru asiá numiti „romani“, si i audi vorbindu si esprimandu-si ideile loru nationale.

Ti-pare, cà esti in pust'a Hortobágyului.

Nu esiste idea romanésca, ce ar insufleti pe acésta intetigintia; nu existe institutu romanescu, la care ar fi contribuitu si ea *dupa puterile sale*; nu este opu séu diuariu romanescu, care in aceste parti sè aiba abonanti in numeru mai mare.

Ideile de cultura nationala la noi sunt lucruri necunoscute, aspiratiunile nationale sunt derise si vorb'a romanésca e esilata din tóte societatile.

La ori ce casa vei intrá la noi, nu vei audi vr'o conversatiune romanésca, Romanulu cu Romanu vorbesce unghuresce, si tinerii nostri, „flórea inteligintiei“, „speranti'a viitorinlui“, se casatorescu cu unghuroice...

Dar nu voiu continuá, ca nu cumva cine-va sè dica, cà trasurele penei mele sunt pré negre si marescu lucrurile. N'asiu dorí asiá ceva, cà-ei dupa convingerea mea, tabloulu ce v'am schitiatu e numai o pré palida fotografia a originalului, care are unu aspectu multu mai tristu.

Voiu tacé si despre caracteristic'a intemplantu, cà pana ce tóte despartieminielle Asociatiunii transilvane

s'au infintiatu, numai cel'a alu nostru nu existe inca; nu voiu vorbí nici despre aceea, cà de la noi nici fondulu academiéi, nici alu teatrului n'au incassatu inca mai nimica; nu voiu atinge nici aceea, cà noi nu ajutamur nici unu studentu romanu; nu voiu spune, cà vestit'a casina romana din Siomènt'a-mare cu dreptu cumentu se póte numi „olvasó-egylet“; nu voiu buciná nici aceea, cà pana ce chiar si unghurii au pus in cuieru portulu loru nationalu, domii nostri din Chioaru pórtu si acuma haine unghuresci: nu voiu inregistrá, cà ei respectéza mai multu chiar si pe jidovi, decâtu pe cei de unu sange cu ei; nu voiu adauge, cà ori ce idea romanésca pentru dinsic este o „utopia“; nu voiu mai dice, cà ei nu facu nimica pentru crescerea porului, cà scólele nóstre sunt in starea cea mai deplorabila, cà in-sa-si biseric'a din Siomènta e in positiunea cea mai trista. voiu tacé despre tóte, tóte.

Voiu eternisá numai noulu actu de nationalismu romanescu chioranescu, de dupa care protopopulu din Siomènta Kotócz Athanász, si dascalulu de acolo Blága Tógyer, dimpreuna cu alti „nationalisti chioreni“, au propusu pentru scól'a romana de fetitie de profesoritá — o unghuroica, o calvina incarnata.

Nu voiu scrie comentariu la acestu faptu. Las' sè judece publiculu romanescu, si sè pronuncie apoi elu sentinti'a sa!

Ér dtale, amice redactoru, ti-dorescu seiri mai placute decâtu ce se potn scrie de la noi.

Argus.

O caletoria pe calea ferata.

Cetimu iu „Romanulu“ de la 4/16 ianuariu:

In diu'a de 30 decemvre espiratu, plecà din Severinu trenulu obicinuitu la 7 óre 15 minute diminéti'a. La optu óre si jumetate erá la Prunisoru, dupa ce trecuse cu o zabava fórte mare acelu traseu imposibilu de la Poroina, unde se ocolesce cale de aprópe cinci chilometre, spre a crutiá concesionariloru unu tunelu de vre-o câte-va sute de metrii.

La Prunisoru e lipsa de apa; nefindu inse facute aparatele pentru implerea tenderului cu apa; se perdu *trei óre* carandu-se ap'a cu nisce caldarusie tocmai dintr'o gârta departata de gara. In fine trenulu plecà, dar dupa lips'a de apa, trebuiá sè vie si lips'a de focu; atunci caletorii avura ne mai pomenit'a ocaziune de a vedé oprindu-se locomotiv'a din lips'a de focu si masinistulu cu conductorii ducèndu-se de a taiatu lemne unde putura sè gasésca. Dupa o óra jumetate, terminandu-se si acésta operatiune, trenulu plecà din nou; locomotiv'a fiindu inse fórte vechia si stricata, abiá putea sè tèresca vagónele, nisce peccatosi de carbuni ce se mestecau cu lemnele, nu ardeau, si in astu-felu de conditiuni trenulu ajunse la Craiova, tocmai la 3 óre dupa amédi.

De aci porni spre Slatina; din distantia in distantia inse, locomotiv'a se opriá chiar si in mijloculu campului; pasagerii spariati sariau peste capete intrebându ce este; masinistulu le respundea, cà masin'a fiindu stricata, nu mai merge, cà trebue sè mai ascepte sè se

inaple cu aburu. Adese aceste opriri, neprevădute în mersulu trenurilor, se prelungeau câte o jumătate ora.

De la Slatina se depesieza la Pitești după alta locomotivă. La stațiunea Corbu, punendu această nouă locomotivă, călătorii se putura crede unu momentu scăpați, înse trecându de stațiunea Stolnici, de odata trei vagoane deraliséza: locomotiv'a înaintéza și vagoanele sunt isbite din traversa în traversa, tocmai într'unu locu unde lini'a trece pe unu rembleu destulu de naltu. Si-pôte ori-cine închipuă care eră spaim'a călătoriloru.

În fine trenulu se opresce, cele trei vagoane deralite sunt lasate pe cale, și toti călătorii se gramadescu în cele trei cari mai remanu; în asiă stare trenulu soscesce tocmai pe la 12 ore nóptea la stațiunea Costesci.

Ací se adauga trei furgóne acoperite de marfa, în cari se gramadescu unulu peste altu multime de lucratori ce acceptau în gara: înse după o călătorie de vre-o 15 minute, unulu din aceste furgóne despre cari șiefulu stațiunii dicea cu satisfacere „ve dau furgóne noi“, remase de odata numai pe cele două rôte de dinapoi, pe candu cele de dinainte, desprindendu-se și intrandu sub furgonu, spargu podél'a și se învêtescu în intru în strigatele de disperare ale călătoriloru, cari se vedu amenințati a cadé sub trenu. Tipetele se comunica la vagoanele învecinate, locomotiv'a înaintéza, furgonulu pe două rôte deraliséza, sare din traversa în traversa, scudue cu putere totu trenulu, și mai sê esa din sine și vagoanele de cari eră legatu. În acestu momentu usi'a nenorocitului furgonu cade, și pasagerii, între perspectiv'a de a cadé sub rôte stau pe marginea căii, alegu negresitu pe această din urma, rostogolindu-se unulu peste altulu în șiantinlu adancu de doi metri de pe marginea căii, în strigate de disperare, cari impleau aerulu pana în departare. Védiendu această jalnică stare de lucruri, locomotiv'a se desprinde de trenu și o ia singura la fuga spre Pitești.

Călătorii remanu în mijloculu campului tremurandu în zapada séu în furgóne, pe celu mai mare frigu ce-lu avuramu în iern'a acést'a — că-ci acea nópțe fu cea mai gerósa; — în trenu se aflau din nenorocire și copii, cari uniau plansetele loru cu vaetele celoru ce se striviseră unulu pe altulu cădiendu din furgonu. În fine după 3 $\frac{1}{2}$ ore de acceptare, veni unu altu trenu, în care călătorii putura face și cele 16 kilometrii ce-i mai despartiau de Pitești, unde ajunseră la 6 $\frac{1}{2}$ ore dimi-nétiă, adeca 15 ore mai târziu de câtu ór'a otarita.

CE E NOU?

Maj. Sa regin'a a călătoritu joi la 28 jan. cu tóta suit'a sa la Viena cu trenu separatu. Regin'a voiesce a petrece primavér'a la Ischl, ér vér'a în cutare scaldă din straintetate.

O scire interesanta. Diariiele anuncia, că imperatii Vilelmu și Franciscu Iosifu voru face la primavéra o visita regelui Victoru Emanuilu în Roma.

Camer'a deputatiloru a începutu desbaterea bugetului mercuri la 27 l. c. Discussiunea are sê dureze multu, că-ci din tôte partidele o multime de deputati s'au inseru în vorbire.

Schimbari ministeriale în Roman'a. Dlu Petru Mavrogheni, ministrulu finanțelor în Roman'a, a demissiohatu, că-ci a fostu compromis în procesulu

Ofenheim, ce curge acuma la Viena. În loculu lui fu numitu dlu George Gr. Cantacuzino, pan'acuma ministrulu lucrăriloru publice. Éra dlu Teodoru Rosetti, acuma membru alu înaltei curți de cassatiune, fu numitu ministru în loculu dlui Cantacuzino.

Dobos, unu hotiu, care în partile Dobritinului si-a castigatu unu renume grósnicu, la 22 l. c. a jefuitu pe mai multi inși la Virtisiu și Leta-mare. Elu a fostu înșotitu de doi colegi.

Garibaldi în Roma. Garibaldi a sositu în Roma la 24 jan. Primirea betranului erou a fostu stralucita. Publiculu a implutu tôte stradele pana la calea ferată. Poporulu a deprinsu caii din trasur'a lul, și a dusu însu-si trasur'a pe stradele capitalei, pana la cvartirulu lui. Garibaldi la 25 l. c. intratu pentru prim'a-óra în camera, pentru care fu alesu deputat.

Don Alfons, alu carui portretu lu-publicaramu în nr. trecut, a intratu deja în Madridu. Dinsulu n'a gasitu tronulu asiă siguru, precum au vestitu telegramele. Mai antâiu lu-intimpină proclamatiunea lui Don Carlos, prin care acést'a anuncia lumiei, că departe de a se supune nóuei stări de lucruri, invita pe spanioli a se sculă și luptă cu totii în contra usurpatoriului Don Alfons. Apoi în armata înca sunt neindestuliri.

O operatiune chirurgicală fôrte însemnata, s'a facutu în orasiulu Binghamton, care a reesitu pe deplinu. Éca faptulu: Unu omu, în vârsta de 28 ani, anume Marcellus Hayet, eră atacatu de patru ani de o bóla de plumoni și mai mortu de slabitiune. Unu medicu, unindu între ele două tuburi de sticla printr'unu tubu de cauciuk, le-a introdusu apoi și alipitu prin mijloculu unor legaturi, pe unulu într'o vena deschisa la cotulu unui bolnavu, și pe altulu în arter'a carotida a unui mielu de 6 ani, alu carui sange a înlocuitu sangele care lipsiă din sistem'a paciintelui. Cantitatea introdusa astu-felu în vinele omului din vinele mielului a fostu de 11 unci. Bolnavulu s'a vediotu îndata mai bine, bătăiele pulsului i-s'au aceleratu, a începutu a simți în totu corpulu o căldura estraordinară, o imputernicire, și se spera că va avé unu folosu permanentu.

Obiceiturile diplomatice în Africa. O istoria iugrozitória se raporteza din Africa. Între regele din Brenny și între acelu din Apopo se încheiasc de curendu o conventiune. Ratificatiunea se facu după obice-iulu vechiu prin taiarea unui selavu într'unu modu particularu. Din vârful capului pana la jumetatea corpului se facu o taiatura profundă în directiune verticală — o înjumatătire fôrte esactă — și apoi fu taiatu corpulu selavului, tinutu de mai multi barbati puternici, în bucăți mici, cu o mare acuratétiă după conturile primei incisuni. O bucata fu aruncata în apele fluviului de catra reprezentatele regelui din Brenny, o alta de catra ambasadorulu din Apopo. După acést'a se considera tractatulu de irevocabilu. Regele George din Brenny si-au datu tóta silinti'a posibilă d'a evitá această jertfa înutilă și barbară, cu tôte aceste n'a statu cu putintiă a face pe Africani sê se lasc de acestu obicei pe care lu-considera de sacru. Selavulu casapitu însu-si se pareă, că nu se pré temea de mórte, celu puțin candu suna ór'a jertfei. Se dice, că a statu pana la finitu cu multa nepasare. Consolatiunea lui eră, că va puté plati pe lumea cealaltă casapiloru sei cu acela-si moneda.

Unu vercolaciú serbu la Paris. Unu personagiú fôrte straniu muri la Paris, la 25 decemvre, unde se oprișe de câte-va dile; acést'a eră unu

mare senior sërbu, principele Nicolae Borolajovak, ce si-a parasitu tiër'a unde viët'i'a i devenise imposibila in urm'a unei legende absurde ce circula acolo despre dînsulu. Se spunea pretutindene in Serbia, cã elu erã dintr'o familia de vërcolaci, si cã in acësta familia, la fiacare trei generatiuni, fiulu celu mai mare se intorcea, dupa mörtea-i, spre a suge sangele celoru in viëtia. — Acësta ajunse la aceea cã dlu Borolajovak fu silitu sè plece. Lucru destulu de curiosu: elu insu-si nu erã de locu convinsu, cã acësta legenda teribila este o fabula. Cu 5 zile inaintea mortii sale, intrandu cam cu chefu si fiindu fôrte esaltatu, spunea gasdei sale, cã i s'ar face unu serviciu smulgendu-i-se inim'a dupa mörte, spre a nu mai putè estî din momentu. Acestu omu fusese cu tôte aceste crescutu la Paris, in sinulu civilizatiunii, si primise o educatiune stralucita.

Sufletulu iu orologiu. Frédéric Stiebmann, orologieru la Paris, si-perduse ratiunea in urm'a unui lucru escisivu. Elu si-imaginase, cã sufletulu seu a trecut u într'unu orologiu perfectionatu pe care lu-inventase si la care lucrase 20 de ani. Dar éta unde este extraordinarulu in acestu casu de nebunia. „In diu'a in care mi se va opri orologiulu, dicea adese Stiebmann, voiü muri! viët'i'a mi-este subordonata la a sa.“ Toti rideau de aiurarea sa. Inse acum de curendu orologiulu incepè a inaintã fôrte tare, apoi a intardiã. „Sum fôrte bolnavu, dîse Stiebmann, si se puse in patu in prad'a unor friguri violente.“ Candu orologiulu se opri, orologierulu vediendu aculu aretatoru imobilu, se sculã pe jumetate, scöse unu tipetu inabusitu si picã ucisu de o emotiune cerebrala causata de violenti'a emotiunii.

Serbatórea femeiloru. In multe parti din Svitiëra se celebréza in a dou'a Dumineca din januarie serbatórea femeiloru. Tóta diu'a din Dumineca a dou'a din januarie, femeile, tinere si betrane, nobile seu nu, devinu stapane absolute. Barbatii trebue sè se incline si sè asculte de capriciele lor. Partidile de placere, ospetiele, preamblarile... tôte sunt dirijiate de femei; la dantiu chiar junii ascépta sè fie invitati spre a dantiã. Nu potu in nici unu casu sè-si dea cea mai mica parere. Trebue sè se supuna unei ascultãri pasive. Nu mai trebue sè spunemu, cã multe din dómne si domnióre profita de ocaziune spre a-si face mici resbunãri. La 12 de nopte serbatórea e terminata si seesulu frumosu si slabu dà seeptrulu regalitãti seesului uritu si tare. (V. Covur.)

O provincia de oficiari. Provinci'a Caraboba, cu capital'a Valencia, din Venezuela, are ce-va mai putinu de 23,000 ómeni peste 21 ani, adeca capabili sè pörte armele. Cu tôte aceste posedã 449 generari, 627 coloneli, 967 comandanti, 818 capitani, 504 locoteninti si 85 sublocoteninti: in totalu 3450 oficiari. (V. C.)

C a r n e v a l u.

Seratele romane din Timisióra, despre cari amu mai impartesitu odata, se incheiara — spre cea mai mare parere de reu a publiculu — joi la 2/14 l. c. In óra de pauza dsiór'a Victoria Maxim declamã „Copill'a frumósã“ de Iustinu Popfii, dlu I. Négoe declamã „Doi ochi“ de Emilia Lungu, si dnii G. Savu si I. Micu cantara in duetu „Ciobanulu de sub munte.“ Publiculu a salutatu tôte cu placere. Dnii oficiali romani de la telegrafu, si in deosebi dlu N. Barbu, a binemeritatu de la publiculu de acolo, pentru arangiarea acestoru serate, cari a redescoperitu amortit'a viëtia sociala romana.

Suveniru de balu. Septeman'a trecuta s'a tînutu aice balulu mascatu alu reuniunii femeiloru israelite. Dóne dame si-petrecura fôrte bine cu unu tineru necunoscutu. Voindu a se duce a casa, tinerulu li cerù biletulu de la garderoba. Ele i-lu detera. Elu scöse hainele lor si disparù.

La Lapusiulu ungurescu se va tîné in 7 febr. unu balu in favorulu fondulu bisericescu scolaru de acolo.

Balu maseatu la curtea din Berlinu. Intre petreerile din carnevalulu acest'a la Berlinu, de siguru are sè ocupe locul de frunte balulu costumatu, care se va dá la 8 fauru in palatulu principelui de corónã. Spre acestu scopu s'au facutu 400 de invitãri. Costumele sunt a se alege din epoc'a 1450—1550. Se voru jucã trei quadrille: unulu nemticescu, condusu de dómn'a de Zedlitz n. Nothomb; alu doile italianu, condusu de contes'a Károlyi, soci'a ambasadorulu austro-magiaru; si alu treile slavu, condusu de contes'a Perponcher.

Din Oravitia ni se scrie, cã primul balu de estu-timpu alu casinei romane de acolo, a reesitu fôrte bine. Petreerea a duratu pana la 5 óre dimineti'a. — Dintre dsiórele, cari au participatu, ni se amintescu urmãtoarele: Elisa Nediciu, Sabina Ioanescu, Maria Poceanu, Ana Andreiu, Anastasia Mocia, Maria Popovicu si dn'a Maria Popovicu. Unii matadori au escelatu prin absinti'a lor.

Flamur'a lui Hymen.

Dlu Vasiliu Popu, teologu absolutu de Gherla, va serbã in 1 fauru cunun'i'a sa cu domnióir'a Constantia Mosiolgo.

Biserica si scóla.

Metropolitii: dr. Ioanu Vancea si Mironu Romanu, precum episcopii: Olteanu, Pavelu si Mihali pe-recu in Budapesta.

Societati si institute.

✕ **„Sentinell'a Romana“**, adeca societatea de lectura a junimei romane din Gratiu a serbatu ajuunulu anului nou astu-felu: Presiedintele deschise serbarea prin unu discursu, I. Panea declamã entusiasmãtori'a poesia „Sentinell'a Romana“ de V. Alesandri, A. Diaconu ceti disertatiunea sa „Renegare ori perire“, N. Encescu tîné unu discursu a supra concordiei la Romani, G. A. Orescu declamã poesii'a „La patria“ de Gr. H. Grãdea. Intre punctele programei se cantara felurite arie romane. Apoi urmã cin'a, la care a participatu si tinerimea sërba, inchinandu-se multe toaste.

✕ **Asociatiunea din Aradu.** Precum se scie, Asociatiunea nationala din Aradu a tîntu inca la 15 jun. an. trecut u o adunare generala, cu care ocaziune s'a numitu o comisiune de 5 membrii, spre a revedé tôte actele Asociatiunii, si in timpu de trei luni a le presintã presiedintelui, ca acel'a sè conchiame de nou adunarea. E bine, au trecut u mai multe luni, dar comisiunea aceea n'a mai produsu nici unu resultatu alu lucrãrilor sale. Unu cetitoriu alu foi nóstre a si facutu in privinti'a acësta interpelatiuni in fói'a nóstra, si — precum vedemu — nu fara folosu. Esc. Sa metropolitulu Mironu Romanu, ca presiedintele adunãrii generale, vediendu acësta neactivitate a comisiunii, a convocatu de nou adunarea generala pe 4/16 fauru, punendu la ordinele dilei: 1) Alegerea presiedintelui; 2) rapor-

tulu comisiunii: 3) revederea si modificarea statuteloru: 4) alte obiecte, ce dóra la propunerile din partea membriloru voru fi a se desbata.

Ateneulu Romanu. Dlu Em. Mihaescu Porumbaru vorbi la 9/21 jan. despre „istoria congressului din Paris, in ce privesece Romania.“

Adunare femeiesca. La Wolwerhampton s'a tinutu unu mare meeting, in care s'a desbatutu cestiunea deca trebuie sè se dea dreptulu de votu femeiloru. Intre oratorii cari au vorbitu in favóre-le, s'a distinsu miss Sturge. Acèsta domnisióra a disu, intre altele: Deca judecatorii punu pe femei in acela-si nivelu cu canii si cu caii, nu este de miratu ca ómenii violinti sè se credia in dreptu a le bate si a-le maltratá. Resolutiunile cari s'au votatu sunt favorabile femeiloru.

Societatea Georgiu Lazaru. Tinerimea romana de la preparand'a de statu din Zelan si-a reconstituitu Societatea avuta si in anulu trecut, sub numirea „Cerculu Georgiu Lazaru“. Scopulu acestei societati este: indeletnicirea in limb'a materna si eserciare in cantári bisericesci si nationale. Cerculu are cornu vocalu bisericescu si lumescu. Oficialii societati sunt: Gavrilu Trifu professoru conducatori, Ioanu Budu vice-presiedinte, Petru Bobu notariu, Ioanu Popu vice-notariu, Gavrilu Balanu cassariu, Moise Lazaru controloru, Simeonu Buciu bibliotecarin, — comitetulu critlicatoriu constá din urmatorii preparandi: Ioanu Budu, Avramu Fogasiu, Petru Bobu, Gavrilu Lazaru, Gavrilu Balanu.

Literatura.

Armele Romaniei, cu ale tuturor districteloru, in colorile nationale. a aparutu la Iasi la H. Goldner. Pretiulu 5 lei noi.

Dlu Ioanu J. Teodoru, profesor de matematica la seminariulu din Romanu, a publicatu unu „Cursu de agrimensura“, insotitu de 84 figure litografice. Pretiulu 2 lei.

Processulu Offenheim, atátu de interesantu si pentru Romania, va esi románesce in brosiura la H. Goldner. Acèsta publicatiune va formá o carte aprópe 10 cóle, harthia velna, ilustrata cu portretele celoru mai principale persóne amestecate in acèsta afacere.

Dlu Ionu Ghica a publicatu de curendu a si esea brosiura din important'a scriere „Convorbiri economice.“ Sub o forma poporala si ntr'unu stilu fórte curgatoriu, dlu Ionu Ghica face istoria politica si economica a tierii si n parte a Bucuresciloru, atátu din trecut, câtu si din presinte.

Teatru.

Teatrulu celu mare in Bucuresci. La 9/21 jan. s'au jucatu piesele: Tuzu cersitoriulu, si Hai-mana. — La 12/24 s'a jucatu: „Jianulu, capitanu de haiduci“, comedia in 4 acte.

Teatrulu-circu in Bucuresci. Compania dramatica dirigiata de M. Pascaly, la 9/21 jan. jucá pies'a: „Copiii Neguriloru“, drama in 5 acte.

Teatru in Galati. La 8/20 jan. trup'a dnei Fani Tardini, care jóca la Galati, a jucatu pies'a „Vorniculu Bucioeu“, drama de V. A. Urechia.

Musica.

List si Wagner. List va sosi la Pesta in 10 fauru, ér Wagner in 19. Sositi aice, dinsii voru dá unu

concertu séu dóra si mai multe, cari au sè se repeteze la Viena. List, afara de „Clopoatele de la Strassburg“ a mai compusu unu opu, intitulatu „Sta Cecilia“. Amendoue pentru orsiestru si coru de voci.

Dómn'a Lucca, renumit'a cantarétia in dóue parti a lumii, a datu la 25 jan. unu concertu splendidu in redut'a d'aice. Succesulu a fostu escelentu.

Pictura.

Murillo gasitu. Amu anunsiatu, cá nescé talhari au furatu tabloulu stlui Antoniu, de Murillo, care se pastrá in catedral'a din Sevilla. Acuma adaugemu, cá tabloulu s'a regasitu in New-York, unde doi spanioli voiau sè-lu vendia.

Industria si comerci.

Primariulu din Amsterdam a devenitu omu renumitu, alu carui nume circuléza prin tóte gazetele. Dar renumele lui nu datéza de multu. Numai de la deschiderea Operei-nóue in Paris. Voindu si dinsulu a participá la acea represintatiune de gala, s'a dusu la toti negutiatorii de manusi, sè-si cumpere o parechia de manusi. Inse nici la unulu n'a gasitu asiá de mari, precum i-ar fi trebuitu lui. Numerulu celu mai mare, ce intrebuintéza acolo birjarii si lucratorii, adeca nr. 10, lui i-a fostu pré micu, cá-ci i trebuiá chiar 11^{1/2}. Neputendu gasi de aceste, fu silitu a-si comandá a nume o jumetate de duzina, cari nefindu gata pe timpulu prefiptu, merse la teatru fara manusi.

Farmacistii se plangu, cá in anulu trecut au avutu fórte pucinu vinitu. Caus'a este, cá in lips'a mare si generala ómenii traiescu mai moderatu si astu-felu nu-si pré strica randia.

Lucratorii din Petrosieni, adeca la báile de carbuni de acolo, au facutu in septeman'a trecuta unu cravalu mare, pretindendu edarea cassei-fratiesci. O compania de soldati adusa din Orastia a restabilitu ordinea.

Tigari scumpe. Unu insielatoriu amblá dilele trecute pe la mai multi fumatori d'aice, oferindu-li spre cumperare nescé tigari fine. Unu domnu apoi si cumperá de la dinsulu 1000. Peste câte-va dile comperatorulu observá, cá numai de a supra au fostu tigari bune, ér de desubtu de cele mai ordinare. Din 1000, numai 249 au fostu bune: si findu cá dinsulu le-a comperatu cu 126 fl., astfelu fia-care din aceste bune i-a constatu câte 45 cr.

Navigatiunea pe Dunare s'a si inceputu la 26 jan. in tóte directiunile.

Anunsiu-provocare. Treci pe strada, unu domnu se apropia de dta si ti-dá o lovitura de picioru in siele. Te intoreci, cu faci'a vênata, cu ochiulu inflacaratu si i dici: — Dle, ast'a cere o reparatiune. — Sum la ordinile dtale, dle. — Adres'a dtale. — Eca-mi cart'a. Si citesci cu inmarmurire: „Mare asortimentu de haine de iérna, pretiuri moderate, calitate, etc. strad'a ***“

Bismarck nu perde nici o ocaziune d'a-si manifestá dusmania in contra a totu ce este francesu. Ca dovéda éta urmatoriulu faptu: S'a publicatu in Germania unu nou regulamentu postal, care s'a pusu in aplicare de la 1 ianuariu 1875. In virtutea acestui regulamentu, nu mai este permis a se intrebuintia espresini trase din limb'a francesa séu cuvinte francese, obicei-

nuite pan'acum. De exemplu : in locu de poste-restante, trebuie sè se dica de adi inainte post-lagernd ; in locu de recomandirt, eingeschrieben ; in locu de brief-couvert, brief-umschlag ; in locu de passagierbillet, fahrschein.

Orológele. Diarulu „Le Siècle“ publica urmatórea statistica despre fabricarea orologiilor in Europa si America : Din 2 200,000 orologie fabricate in 1870, Flvetia a fabricatu 1.600,000 ; Francia 300,000 ; Englitera 200,000 ; Statele-Unite 100,000. In Elvetia, cantonulu in care se fabrica mai multe orologie obicnuite este Berna, care dà pe anu aprópe 500,000. Geneva in care se lucréza numai orologe scumpe, dà pe anu 150,000. In cantonulu Vaud se fabrica numai machinariile si esporta pe anu 150,000 bucàti. Cantonulu inse care produce mai multe orologe este Neufchatel, care dà pe anu mai jumetate din numerulu totalu.

Tribunale.

Unu procesu monstruosu curge la tribunalulu regesen din Pesta. Comitétulu de liquidatiune alu unei Societàti cadiute a intentantu procesu de desdaunare in contra fostiloru membrii ai consiliului de administratiune. Replic'a fu dusu la tribunalu cu o carutia. Ea constà din 150 de còle. 144 de acluse si se provóca la 82 de martori. Acusatii sunt aperiati de 11 advocati.

Doi jefuitori. Post'a, care comunica intre Mezó-Tur si Szarvas, fu jefuita la 10 jan. dupa miédia-di la 4 óre, si cocieriulu ucisu. Jefuitorii fure prinsi indata a trei'a di ; aceia au fostu doi locuitori din comitatulu Heves, Izsó si Makay, cari indata fure tradusi inaintea tribunalulu statarialu. Sentiuti'a fu pronunziata la 25 jan., si in acea di dupa miédia-di amendoi fure spendiu-rati. Inainte de esecutare Makay tienù vorbire catra soldati, sè-si ia exemplu din ei, a fi ómeni de omenia.

Procesulu Offenheim, care decurge acuma la Viena, si care a tréntitu deja pe unu ministru romanu, a fostu dilele trecute obiectulu unui remasiagu intre doi advocati pestani. Sum'a in care s'a remasitu e 500 fl.

Catu póte traí o persóna fara se dórma. Oátu timpu o persóna póte traí fara somnu ? Éta o cestiune mai nsióra de pusu, de cátu de deslegatu ; dar este pucinu luminata prin comunicatiunea ce s'a facutu unei case englese si care descrie unu modu barbaru de pedépsa la Chinesi. Se scrie, cà unu negutiatoriu chinesu de la Amay a fostu recunoscutu culpabilu cà si-a ucisu soci'a si a fostu condamnatu la mórte prin lipsire de somnu. Elu fu asediatu intr'o inchisóre sub priveghiarea a trei gardisti de politia, cari se schimbau alternativu din óra in óra, si cari nópte si di lu-impedeau de a se dedá unu momentu macaru somnului. Acestu nenorocitu traí astu-feln 19 dile fara sè dórma unu minutu. In diu'a a opt'a suferintiele-i devenisera atátu de cumplite, cà implorá de la autoritáti favórea de a muri stranglatu.

Economia.

O césca de cafea cu barometru. Dlu Sauvogeon din Valencia a supusu aparitiunile, cari se potu observá intr'o césca cu cafea, dupa ce s'a induleitu cu zaharu, unoru cercetári minutióse in decursulu multoru

ani, si a dedusu cu sigurantia urmatóriele ipothese : Déca se lasa a se topi zaharulu in licuidu, fara a-lu amestecá, atunci se ridica precum e cunoscutu, besici de aeru pe suprafaci'a licuidulu. Déca aceste forméza o mésa spumósa in mijloculu cescei, atunci se póte asceptá cu sigurantia unu timpu frumosu indelungatu ; déca inse din contra, spum'a se asiéza in form'a unui cercu in giurulu vasului, atunci se potu asceptá ploimari ; déca remane spum'a intre margine si mijlocu, atunci timpulu va fi schimbatoru ; déca ea se scurge, fara a se desparti spre unu singuru punctu alu marginei cescei, atunci se póte asceptá plóia moderata. Dlu Sauvogeon a comparatu regulatu aceste aparitiuni cu acele ale termometrului si barometrului, dandu-le publicitáti de abiá dupa ce se convinse pe deplinu de esacitatea loru.

Suvenirea mortiloru.

Imperatul Chinaei a muritu la 12 l. e. Urmatoriulu lui e numai de 5 ani.

Ghicitura de semne

de B. Calianu.

Xe Şele Δ ui i : .c:e o ::u?Xu ∇oŞiXa * * 0Şa
i : ! c * * u?u ::eu ∇e auŞu 'e : * * 0::u::c a::u a'uXu
eŞai .Şu::O * * a ?c?a -a ∇u ?'ea auŞoŞa
-a ŞoΔa a::0ŞO * * a-a * * oŞe ?e =?a-uXu.
::a'e ∇ 0: * * -c.

Post'a Redactiunii.

La mai multí. De si avemu la dispositiune pentru „Siedietóre“ vr'o 50 de povesti, totusi primimu bucuosu de la ori cine de aceste, precum si anecdote din poporu.

La ea. Ti-vomu face mai bunu serviciu, déca nu o vomu publicá.

Stergereá Cartagenei. Nu o intielegemu. Prin urmare nici nu o putem publicá.

La rosa. S'ó lasamu necunoscuta ! Scrie-vei dta si mai bune !
Aradu. L. P. P. De aceste avemu multe. Novele traduse, dar scurte, séu piese teatrale, precum a fostu cea **đin urma**, amu puté publicá mai iute.

Mocrea. Acusi. Ve recomandamu atentiunii „Siedietóreá“ si ve rogamu a o lati in poporul de acolo.

Cernauti. Versurile : La finea anului, Provocarea, — nu se potu publicá. Ar fi mai bine, de ai cercá se scríi prosa.

Editiunea a dóu'a din nr. 1. alu „Siedietórei“ a aparutu. Asiá dara avemu éra-si esemplare la dispositiune. Atát'a la intrebárele din mai multe parti. Pretiulu acestei foitie, care ese in tóta lun'a odata e 1 flor.

Proprietariu, redactoru respundieditoriu si editoriu : IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1875. Callea tierrei nr. 39.